

ISZÁNTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vékony
addására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Éves előfizetés díjára ..... 18 h.
Féléves előfizetés díjára ..... 10 h.
Három hónapos előfizetés díjára ..... 6 h.
Három hónapos előfizetés díjára ..... 3 h.
Három hónapos előfizetés díjára ..... 3 h.
Három hónapos előfizetés díjára ..... 3 h.
Egyes szám ára ..... fillér.

XIII. évfolyam 138. szám.

Nagyvárad

Vasárnap, 1917 június 17.

Az Isonzo öre.

Az Isonzo öre ma szoborba faragva, odaáll Nagyvárad közönsége elé és csukaszürke ruhájára páncélöltönyt kér.

Ki az, aki megtagadhatná ezt a kérést?

Az Isonzo öre volt az első a sorban, mikor Szabácsot rohammal bevették. Az Isonzo öre állott már őrséget a Kárpátokban is, mikor rajta tört meg a muszka gőzhenger. Az Isonzo öre ott áll két év óta az olasz határ mellett, szembe az áruló ellenségen, keze a töltött puskán — a szíve pedig itthon a délibábos rónán, nagy Biharországban.

Vajjon gondolnak-e még itthon reájuk, gondolnak-e azokra, akiket ők itt hagytak?

Az Isonzo öre: a világháboru legyőzhetlen hőse, aki csak emelkedik a világ tiszteletében, aki nem bukik nagynevű nagyságokkal, nem válik történelmi emlékké még a történet befejezte előtt, hanem egyre jobban kimagaslik a küzdő névtelenek közül, egyre előrékúdi magát a nemzetek versenyében: az Isonzo öre nemcsak a bihari vitéz, hanem a magyar katona általában.

A magyar vitézségnek emelünk ma emléket és adományunkkal a hősök hőseinek, az elesett magyar katonáknak özvegyeit és árváit istápoljuk.

Az Isonzo örei feláldoznak mindent abban a pokolban, amit az árulók gyujtanak a görzi halmokon, völgyeken. Feláldozzák kényelmüket, testi épségüket, feláldozzák életüket. Csak egyet nem szabad

feláldozniok: az özvegyet, a gyermeket.

Minden fillér adománnyal, melyet a biharmegyei és nagyváradai Aldozatkészség szobrára adunk, az elesett hősök hátramaradottjainak szeméből törölünk le egy könnyecseppet.

Gondoljanak az itthon maradtak azokra, akik elmentek és nem jönnek vissza soha, soha többé. Utánuk sir és kesereg, aki épp oly drága volt nekik, mint nekünk a magunk családja: a nő, a gyermek. Mi azért örülhetünk tovább is a családnak, az otthonnak, mert voltak bátrak, voltak hősök, akik meg tudtak halni értünk. Emlékezzünk meg róluk kegyelettel és karoljuk fel itt hagyott szeretteiket szeretettel.

A harcoló Bihar megye és Nagyvárad fiaiak küldöttségei együtt állanak ma velünk az Isonzo öre szobrának leleplezésénél; a 4-es honvédek, a 37-es közös gyalogosok, a honvédhuszárok, az 1-es huszárok, a honvédtüzérek, a 34-es tüzérek hirt fognak hallani a mai ünnepélyről s kiküldött bajtársaik visszatértük után bizonyos sokat fognak beszélni az ünnepély arányairól, a szobor szépségéről — de azok a hősök, akik minden pillanatban száz halállal néznek szembe, másra kíváncsiak.

Arról akarnak nyugodtak lenni, hogy ha ők megteszik a kötelességüket értünk, mi is megtegyük kötelességünket az ő szeretteikért. Hogy azt a szobrot be tudjuk-e öl-

töztetni érbe? Minden éropikkelylyel tartozásunk egy részét rójuk le a hősök hőseivel szemben. Minden adomány szilárdabbá teszi az ádáz ellenséggel szembenző hősök meggyőződését, hogy övéiket nem idegenekre, hanem testvérekre hagyták itthon.

Ez a megnyugvás megacélozza erejüket, vérteteket von csukaszürke ruhájukra, melyről a gond nyilai hatás nélkül pattognak le.

Az Isonzo öre páncélöltönyt kér a szeretet adományaiból; van-e, aki meg nem értené a néma szobornak tizezrekért beszélő, minden lelkiismeretet felriasztó szavát?!

*

Az osztrák állami tisztviselők drágasági pótléka. Az osztrák képviselőház legnagyobb pártköteléke: a német nemzeti szövetség megbízásából Dobernig és Hine képviselők indítványt nyújtottak be a képviselőházban az osztrák állami tisztviselők drágasági és családi pótléka tárgyában. Ebben az indítványban azt kívánják, hogy mindazok a hivatalnokok, alkalmazottak és munkások, akiknek évi fizetése vagy munkabére a 4800 K át meg nem haladja, fizetésüknek vagy munkabéruknek 100%-ot kapják drágasági pótlék fejében és egyúttal családi pótlék fejében a feleségért és a családi gondosítás alatt levő gyermekekért egyenként évi 200—200 koronát. Olyan alkalmazottak és tisztviselők, akiknek fizetése 4800 koronától 6400 koronáig terjed, fizetésük 90 százalékát kapják drágasági pótlék fejében. A magasabb fizetési fokozatokban a drágasági pótlék 80 százaléktól degresszíve 80 százaléktig csökken. Az indítvány kiterjed a nyugdíjasokra is. A kormány a javaslatot előzetesen hozzájárult.

Markovits és Weinberger cégnél, Bémer-tér.

Modell blousok óriási választékban és rendkívüli olcsó árban, valamint selymek szövetek és mosó kelmék méterenkénti olcsó eladása megkezdődött.

Allandó újdonságok kész női confection alsó szoknya, miedervédő, kész fehérneműk, harisnyák, nap- és esőernyők kaphatók. Szabóműhelyében rendelésre a legjobb női ruhák készülnek.
Telefon 11-09.

Egyes szám ára 12 fillér.

Gondoskodjunk a munkás-angák gyermekeiről.

A Kath. Nővédő Egyesület mozgalma egy Napközi Otthon érdekében.

A háborúnak egyik legsajálatramáltóbb áldozata, mert legfiatalabb és legártatlanabb, a gyermek. Képzeld el egy fronton levő apának helyzetét, akinek felesége kénytelen keze munkájával a családját fenntartani, mily aggodalommal gondolhat a gyermekeire. Az apa fejelemesó erejének a hiányát az iskolák nagyon tapasztalják. De mi lesz abból a gyermekből, akit teljes felügyelet nélkül, hónapokon keresztül az utcának dobának oda. A hosszú szünet a nem fejlődés lesz az ily gyermek számára, hanem romlás és fájdalom, esetleg éhezés.

Az apák és a munkával elfoglalt anyák szomorú helyzetét átérve, a Kath. Nővédő Egyesület mozgalma lefolyt egy Napközi Otthon érdekében, hogy itt védelmet találjon a gyermek és az anyja nyugodtan mehessen a munkára.

A Napközi Otthon terveze.

A Napközi Otthonba csak oly gyermekek vesznek fel, akiknek édes anyjuk munkába jár. Elsősorban a hadiárvaik után a hadbavonultak gyermekeit számíthatnak felvételre 2 évtől 11 éves életkorig összesen 100 gyermek. A Napközi Otthon igazi anyai szeretettel éllel fel a gyermek minden testi és lelki szükségletét.

Hogy az egészségügyi szempont minél több figyelemben részesülhessen, a gyermekek a Napközi Otthonban egyszobásban járnak, amelynek készítésében a leányklub tagjai laudatlanul fáradsz. Azután tanulás, játék, aszfürdő, tisztasági fürdő, ének, versstanulás, testgyakorlat egymást váltják fel.

A Napközi Otthon gondoskodik a gyermekek étkezéséről is. Reggel 6 órától este 6 óráig tartózkodhatnak az Otthonban, amelyet a Szt. Vince intézet főnöknője az irgalmas nővérekkel, urhölgyek fizetett gondozásával vezetnek. Az eddigi megállapodás szerint július 2 től szeptember 30-ig lesz nyitva.

Az eddigi mozgalom eredménye.

Eleméry Ferencné elnöknő öszetlen lelkesedéssel karolta fel a Napközi Otthon eszméjét. Pally Lajosné és özv. Olasz Ágostonné is nem volt nehéz a minde jó ügy lelkes és áldozatkész támogatóit Wiesinger Kaszildát, a Szent Vince intézet főnöknőjét megnyereli, akik az irgalmas nővérekkel már eddig is megjutalmazhatatlan érdemeket szereztek a háború sebének gyógyításában és a Szent Vince intézet egyik épületét és a hozzátartozó udvart a Napközi Otthon szolgálatjára bocsátja.

Eleméry Ferencné urhölgy fáradhatatlan munkáját negyben megkönyvitte és nagy sikert jelent az, hogy Horváth Árpád taktikáért és igazgató lelkes neje, aki már Miskolcra nagy érdemeket szerezett egy kórház vezetésében, a Napközi Otthon élére áll, nem egy napig tartó lelkesedéssel, nem szereplés vágyból, hanem hogy dolgozzék. Horváth Árpádné urasszony és kitarító munkaképe egyik biztosítéka lesz a Napközi Otthon áldozat működésének. A Napközi Otthon védnökei: dr. László Lajosné, br. Lussánky Lenke, Obincská Istvánné, Pally Lajosné, özv. dr. Markus Lászlóné, a Szt. Vincze intézet főnöknője, Eleméry Ferencnével, az elnöknővel együtt. Pedagógiai vezetője özv. dr. Személy Kalmánné, póztartós özv. Szentlélek Kalmánné, orvos Ravaszyné dr. Braun Erzsébet; az egészségre nézve nélkülözhetetlen tisztas-

ág fenntartásában felügyel dr. Frankó Józsefné.

A következő hölgyek nemcsak készséggel vállalkoztak párfogói szerepre: Balogh Barnáné, Nadányi Károlyné, Msluch Lajosné, Mikszek Lajosné, dr. Kotzó Jánosné, Györfly Józsefné, Lapu Károlyné, Somogyi Gézné, Szontagh Gusztávné, Haltenberger Vilmosné, Csátary Istvánné, Gondócs Irén, Farkas Etelka, Mikussay Margit, Niohi Mária és a missziótársulati leányklub lelkes csoportja Kóvár Ily elnök vezetése alatt, amely szel is biztositotta szociális életrelő-ségát.

Felhívás a Napközi Otthon támogatása érdekében.

A Kath. Nővédő Egyesület bizalommal fordul a társadalom azon tagjaihoz, akik oly szerencsések, hogy tudnak segíteni a nyomoron. Akármeennyit tesszük itthon, össze lehet-e hasonlítani azon szer és szer honfitársunk áldozatával, akik már elesetek vagy nyomorultakká lettek, azon szer és szer özvegy és árva sorával, akik hitvesét, apát és kenyeret veszítettek. Az áldozat a frontokon mindig tart, itthon se szabad szünetelnie. Ha nem szabad kifáradni a véráldozatban, ugy nem szabad ellakadni az áldozatok tavékany szeretetében sem. Nagy bizalommal fordulunk a társadalomhoz, hogy segítsenek a Napközi Otthon fenntartásában, mindenki ugy, ahogy lehet.

1. Lehet támogatni az akció pénzen vagy természetben. 100 gyermek számára, 8 hónapra, naponta ellátással tervezett Napközi Otthon csak anyagi áldozattal lehet fenntartani.

2. Szívesen fogadjunk kölcsönként is használt tárgyakat: lámpát, pohárt, kanalat, szappant, kefét, fésűt, játékokat, mesekönyveket, írást, órást és bármilyen élelmiszert.

3. Lehet egy gyermek ellátását elváll-

SZOBORAVATAS.

Irtó: Sas Ede.

Az Áldozatkésztség szobor leleplezési ünnepén előadja: Bihari Ákos.

Itt aranyruhában pompázik az ünnep,
Kékselyem díszesét von föl az ég,
Csillagos katonák, rangos utak gyűlések,
Pircs aranyrészek tündéreznek az ég.
S tapsolnak a szívek és diadalívét,
Koszorút, babért fon ezer fürgé kéz.
És virágzóban és dallal köszöntve
Áll közöttünk ő, a szürke kövöltés...

De ott, ahol a Karasztok orkesztere harsog,
Orvok orgonáján vihar muzsikál,
Csaholó falkával, szövlő hajrával
Fekete paripán vágat a Halál.
Tűzlehelő fallos, lángcsórénye szálldos,
Kárhozatos, átkos tulvilági mén.
Orrika fuvása sivatar zugása,
Robog a pergőtűz ezornyű ttemén.
Patkója nyomába szikrabokréttába
Pattog szét a gránát, tűzes fõrgöteg,
Hagy csacsát lerontja, völgy mélyébe ontja
S tornyosít helyette hullahegyeket.
Vérvörös csákót nyom havasok fejébe
És közökléből vérkönyvet fakaszt,

Szelid és mosolygó virulás helyébe
Mésodszor hoz immár vérrozsda tavaszt.
S temető a fensik, kietes, értelen,
S mausoleum minden roppant sziklászál,
Nyitlik és meglelik új, meg új sírverem —
Karasztok véres kővé, tombolva féktelen
Vágtat a Halál...

És ugy, ahogy itt áll, vitézek vltése,
Szárvas szorítva búske fegyverét,
Villámó halállal farkaszemet nézve
Ugy állta meg a helyét ott is a derék;
Áll a dermesztő fegyver, zúzó tűzesőbe,
Amikor rohant a Halál doból,
Mint hogyha a szívtel egybe volca nőve,
És nem szoríthatja hátrább a pokol!
Ugy áll ott az óron az Isonzó mellett,
Mint ahogy őt állott századokon át,
Mikor minden parca hadakozva tollott,
S védte Európa és hátyafokát.
Ráismerünk most is, a viaskodásba:
Eserővünk küzdő, hű magyarja ő,
O a névtelenség dísző glóriás,
Ki a kunyhóból a Történelembe nő.
Hogyha rátekinünk, azt a himnuszt halljuk,
Mely benne, csodásan, im, meg estesül,
Amelynek igéit, mint a hitet, valljuk, —
Nézzétek, ugy áll itt: raszfõltlenül!

Harcogd körül Város, hangos haladással,
Hódoljatok neki kőbe századok!
Ki megóvott minket, verhetetlen karddal,
Mikor világ dühbe rántk lásdadott.
Otthonát elhagyva lélel faszak apja,
Hogy bizon állhasson a mi tűzhelyünk:
Ehhez a tűzhelyhez szálljon hát a lelkünk,
Ésködjünk nagy esküt, áldozásra keljünk,
Tanunk idözve őt is letenünk!

Hogy nem marad hajlék egy sem elhagyatva,
Gyámol nélkül hitves, gyermek nem marad
S míg kenyeret érlel nekünk Isten napja
Jut boldó mindig nekik egy darab.
S ha majd hazatérnek, fáradt, vén legények,
Tengerék viharvart gályái gyanánt,
Ellük léphessünk, szemükbe nébessünk:
Mi is tudtuk itthon, mivel tartozánk!

És akit hiába, jaj, hogy mindhiába
Vár az ölelő kar, síró szeretet:
Ott, a messze, messze, dolomi kriptába
Békében nyugodtan pihenbeesnek.
És ha hazajárnak, sápadt, síri árnyak,
Keservet, insógot ne találjanak
Lássák, hogy nem árva drága kis árvájuk,
Csókot megbékülve lehajljonak rájuk
S bennünket, az ésből, megáldhassanak.

Nyári újdonságok minden cikkben megérkeztek!

Selyem szövetek, bársonyok, gyapjuszövetek, mosó kelmék, csipkék, diszek, szallagok. Uj modellek: Blousok, kabátok, köppony és Jouponokban. Kéztük és harisnyák, gyermekruhák, kötények ágy és fehérneműekben. Szőnyeg és függöny nagy választékban. Női ruha varrodámban legelegánsabb costömök és ruhák készülnek, méltányos árban.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

lenni a 3 fős párt; aki ezt chajtja, 35 koronát fizet.

4. Kérjük a hadi árva pártfogóit, hogy pártfogójuknál, akiknek (desanyjuk munkában jár vagy súlyos beteg, jelentsek be. A jelentkezéseket a Kath. Növédési Hivatalban, Telsky-utca 13. lehet eszközölni kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig, szerdén és pénteken 9-12-ig. Ezeknek elintézését Károly Mária urhölgy volt szives elvállalni.

Az eddigi gyűjtés eredménye.

A Kath. Növédési Egyesület örömmel jelenti, hogy már be is számolhat. A pénzintézetek örömmel kszolták fel a Napközi Otthon gondolatát a városadalm tagjaival együtt a következők adakoztak:

Nagyvárad Tszerekpénztár 100, Egyesült Bank és Takarékpénztár r. t. 100, Bihar megyei Takarékpénztár 50, Kereszty Kornél 25, Szóke Sándor 25, Általános Takarékpénztár r. t. 15, Lászlóvitől és Jánosbank r. t. 25, Gazdasági és Iparbank 50, Nagyvárad Agrár Takarékpénztár 15, Bihar megyei 15, Nagyvárad Hitelbank 20, öz. dr. Márkus Lászlóné 50, Gyermek ellátására díjat fizettek: egy gyermekért Pálly Lajosné 35 koronát, Horváth Árpádné 35 koronát. Szilágyi Dósa 3 gyermekért 105 koronát. Halászberger Vilmosné elvállalta a ruhák mosatását, ami nagy értéket jelent.

A pénzbeli adományokat kérjük öz. Szentlélek Kálmán urhölgy (Lukács György-utca 16.), a természetiek pedig Pálly Lajosné urhölgy (Szabolcs utca 9.) címére.

Az árvaszék felhívása.

A Kath. Növédési Egyesület Napközi Otthon tárgyában a városi árvaszék a következő felhívást közzétette ki:

A Katholikus Növédési Egyesület július 2-ától szeptember végéig terjedő időre a sz. Vince-székházban szünidei napközi otthont létesít.

A napközi otthonban felvételnek nemre

és felekezetre való tekintet nélkül 2 és fél évtől 11 éves korig olyan hadiárva, akiknek édesanyjuk munkában járás, vagy súlyos betegség folytán a hadiárva felvételét nem gyakorolhatják.

A hadiárva reggel 6 órától este 7 óráig a létesítendő Napközi Otthon felügyelete és gondozása alatt lesznek. A felvételre irányuló kérelmek a Katholikus Növédési Egyesület elnökségéhez (Telsky u. 13. sr. Telefon 539. sz.) szóval, illetve telefonon, kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig, esetleg levelezőlapon terjesztendő elő.

A bejelentési határidő f. június 26.

A szünidei napközi otthonnak célja mindazokat a hadiárva gondozásába venni, akikre az anya, a munkában járás (kereseti foglalkozás) zér bevétele miatt kellő felügyeletet nem gyakorolhat; célja a hadiárva elhelyezését, egészségét, erkölcsi érdekeit megvédeni és őket a szünidei, a puszulástól megóvni. A gyermekvédelem szempontjából annyira fontos és humánus intézmény napközi otthon, hogy az árvaszék ezen intézményt a pártfogók szives figyelmébe a legmelegebben ajánlja, egyben felkéri, hogy a pártfogásuk alatt lévő hadiárvaikat, amennyiben a szünidei napközi otthonba való felvételük szükséges, célaszerű és indokolt, f. június 26-ig levelezőlapon, vagy kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig szóval, illetve telefonon a Katholikus Növédési Egyesület elnökségéhez, a név és lakás közléssel munkálatlanul bejelenteni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1917 június 14.

Dr. Istvánffy István,
árvaszéki elnök.

* **Értesítés.** A halászat kedvelőit van szereztem értesíteni arról, hogy sz. általános tilalom letett. Feltérem az érdekelteket, hogy igazolványt nálam még mindig válthatnak, mert a tettenérőket a legzigorúbben fogom megtorolni. **Fekete Lajos** Széles utca 8. sz.

A királyi pár koronázó aranyai.

50.000 arany hadirokkantaknak és özvegyeknek.
50.000 arany az erdélyieknek.

A királyi pár nemcsak szívének legújabb megnyilatkozása, hogy az 50-50 ezer aranyat, amelyet a nemzet hódolata a koronázás alkalmával nekik felajánlott, jótékony célra kívánják fordítani. A királyi kézirat szent kötelességnek mondja a hadirokkantokról való gondoskodást, a királyné pedig a feldult Erdély helyreállítását kívánja adományával előmozdítani.

Az adományozásról szóló legfelső kéziratokat a hivatalos lap tegnap száma hozta a következőkben:

Kedves gróf Tissa!

A világháboruban emberfeletti erővel küzdő magyar nemzet hadirokkantjainól és hadiözvegyeiről való gondoskodás szent kötelességünk. Ezért a szerenés megkoronázásunk alkalmából Magyarország nevében nekem felajánlott 50.000 darab aranyat arra kívánom fordítani, hogy a vagyontalan és több gyermekkel megáldott legérdemesebb hadirokkantak és hadiözvegyek régi lakóhelyükön ajándékképpen kertes házat kapjanak. Utasítom Önt, hogy a felosztás módjait iránt mielőbb részletes javaslatot terjesszen Elém.

Kelt Budapesten, 1917. évi június hó 8-án.

KAROLY s. h.

Halottad nagy Isten, mindenkinek Atyja,
Eged templomában a nagy fogadást?
O heid meg imánk is, mely fősír riadva:
Törőd le a könyvünk, irgalom palást!
Törd össze küllőt harcok szekerének,
Ne szágúdjon tovább a fekete rém.
Dadalutjára indu jon az élet
Fehérvás, rózsás arany asztalon.
Születő világunk szent hajnal fényében
Tünjön el végképp a sötét, mai kor
Vér-ék, puzsiniának csak emléke lógysa
Várad piacán is a harcok szobor.
Tissa, Duná, Körös vise mellett
Leccad örök haligasson a gyermek
Legendát a ma tól, csodás hős regét —
És a szobor álljon a szivdobogva léasa
Városát, s országát boldog virulása
S fölötté a Bács örök kék egét!

AZ ISONZÓ ÖRE.

Irta: *Dutka Akos.*

A Szigligeti-színház 1917. évi június 17-iki ünnepi estjén előadja: *Tóth Elek.*

A Karszt kövére nőtt Bihar brigádja:
Ösztövr legények s délepett apák,
Kiket neveltek rónák és a rétek,
Ők küldtek engem, kik mesében élnek
S fejükre hir szö martir glóriát.

E tornyos város szülte tizezerből,
Kit harcba vert e zordon átku kor
Eljöttem, én a glóriás nagy árnyék;
A szent brigád, hogy sárú szét ne májék
A hir már fába vésett — s élek mint szobor.

Legenda lettem, — Szörnyű három éve
A karszt kövére, a kárpátok haván
S felhőbe érő babéros fejemmel
Csodára váltam, s néma rejtellemmel
Itt állok vigyázva Várad piacán.

Hallgas rám lantos s vésd majd bronzba szémat
Bihar brigádja néktek mit üzen
Mi vált arannyá tüzkevert lelken
S minck sugárzó árnya lettem itt én
Ki égtem lenn a vad pokoltüzen.

Ünnepő házak zászlói lobogtak
Mámor morajlott utcátek során
Igy küldtetek a Karszt sivar kövére
Déli tájra s fel a muzka téibe
Tizezret újra tizezer után.

És mi mentünk vérben és viharban
Halált se bánva, nem sajnálva kint,
Hogy új kalászt ha ringat majd a róna,

Magyar kaszákkal arathassák róla
A gondjakra bizott árva fiaink. —

Vigyázzatok hát most a kis fiunkra
Ezt üzeni néktek vélem a brigád
Vigyázzatok! a szivetekbe látok
S mondom tinéktek verje meg az átok,
Ki veszni hagyja vértük egyetlen fiát!

Itt állok én a martir glóriával
S milliók lelkéből harsog fel szavam,
Ekévé váljon itt az ágyu, fegyver
S ki új csatát szít hazug gyűlölettel
Üsse le marokkal a serdülő fiam.

Pörölyt, ekét a fiam kezébe
S ha elült felettetek majd e zivatar:
Szerszámmal, szívvvel, szárnyas szó hevével,
De soha ember-kéz ontotta vérrel
Győzzön a bátrabb, hősebb új magyar.

A Karszt kövére a ritkuló brigádban
Ösztövr legények s öszülő apák
Kiket felkentek szentté szenvedések,
Ma mind ez igaz imádsággal ébred,
Urlisten! a fiunk ne lásson csatát.

GLOBUS MŰINTÉZET

előbb Bihar-nyomda részvénytársaság

PAPIRNAGYKERESKEDÉS

AUGUSZTUS HÓ
1-ÉN NYILIK MEG.

TELEFON
49.

Na gyplac-tér. Kugler ház.

Kő- és könyvnyomda, vonalzó-
intézet, könyvkötészet és üzleti
könyvgyár üzemét megkezdte.

Zita királyné adománya a következőképen szól:

Kedves gróf Tissa!

Magyarország erdélyi részét a román betörés által ért csapás súlyosságáról személyesen győződtem meg. Hogy a helyreállítás művéhez a Magam részéről is hozzájáruljak, a Nekem koronázási ajándékként felajánlott 50.000 aranyat a Pro Transsylvania Országos Bizottságnak adományozom.

Kelt Laxenburgban 1917. évi június hó 8 án.

ZITA s. k.

Hírek a képviselőház feloszlataásáról.

Rakovszky miniszter lesz? — Khuen-Héderváry nyilatkozata a munkapárt állásfoglalásáról.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A 8 Órai Újság írja: Hír szerint a munkapárt meg fogja akadályozni a tervezett minisztertanácsok valamennyiének felállítását.

Érdeklődéssel várják Esterháznak és Tiszának a Ház elnökségére vonatkozó tárgyalását. Ha megegyezés mindkét kérdésben nem jön létre, elkerülhetetlenül bekövetkezik a Ház feloszlataása.

Azok a képviselők, akiknek az új alakításokban jelentős részük van, kijelentették, hogy Esterháznak határozott felhatalmazása van a Ház feloszlataására.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Politikai körökben beszéltek, hogy Rakovszky István néppárti képviselővel tárgyalások folynak, hogy mint tárcsa nélküli miniszter lépjen be a kormányba.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Tudósító jelenti: Az ellenzéki képviselők egyöntetűen elhatározták, hogy a képviselőház elnökevé Lóth Jancsi jelölték.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Nap jelenti: Serényi Béla gróf kereskedelemügyi miniszter felkérte Hantos Elemért a kereskedelemügyi államtitkárság elfogadására. Hantos a Nap tudósítója előtt megerősítette a hírt asszál, hogy a döntés nehéz, mert ő a munkapárt tagja. Most folynak a tárgyalások. Egy két napon belül dűlőre jut a dolog.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Khuen Héderváry gróf a Nap tudósítója előtt azt a kijelentést tette, hogy a munkapárt álláspontja attól függ, hogy milyen programmal mutatkozik be az új kormány. Annyit jelenleg is kijelenthet, hogy a párt alaposan ki fogja vallatni az új kormányt szándékai és hajlandóságai felől. Az elnökség ügyében nincs döntés.

Kilépés a munkapártból.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Nap írja, hogy gróf Karácsonyi János kilépett a munkapártból.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Presse jelentése

szerint a delegáció az idén Bécsben lesz. Osztrák parlamenti körök szerint a delegáció július végén kezdi meg ülését.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Politikai körökben beszéltek, hogy Hegedűs Lóránt lemond márdátumáról.

21-én összeül az országgyűlés

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Főhivatalos jelentés szerint a képviselőház csütörtökön, 21-én délután 4 órakor, a főrendiház pedig este 7 órakor összeül az új kormány bemutatkozása céljából.

A német demokraták válasza a stockholmi bizottság körkérdéseire.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Worwáts közli a demokraták válaszát a stockholmi bizottság kérdéseire. A válasz a következő:

A németek hozzájárulnak az orosz munkás katonatanács azon javaslatához, amely annezió és hadikárpótlás nélküli békéről szól. Követelik a gyarmatok visszaadását; továbbá a független Belgium visszaállítását; Belgium ne legyen sem Angliának, sem Németországnak vasallusa. Lengyelország és Finnország örendelkezési jogának előmozdítását, legvégső esetben autonomiáját. Franciaországnak Elzász-Lotharingiára vonatkozó igényeit nem ismerik el. Követelik Elzász-Lotharingiának önálló szövetséges állammá való szervezését a német birodalom keretén belül. Atengersorosok nemetközívé tételét kívánják. Fentartás nélkül hajlandók résztvenni a béketárgyalásokon.

Meghiusult angol támadások.

Berlin, június 16. A főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok.

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy hadserege a flandriai arcvonalon csak a délutáni órákban fokozódott ismét a harci tevékenység. Erős tűz alatt állott Hullebeke vidéke és a Warnetontól nyugatra lévő terület, ahol az angolok egy támadását fütegeink összpontosított hatása lekötötte. Az Artois arcvonal több helyén heves harcokra került a sor. Az angolok a június 14-én este indított támadásaik megghiúsulta után tegnap reggel Loosától keletre újból támadtak. Anhalti és altenergi zászlóaljok a támadást elhárították és az ellenséget ott, ahol benyomult, közelharoban visszavetették. Bullecourtól északnyugatra is erős teljes

ellentámadással ismét kiszorítottuk az angolokat, akik korán reggel egészen második árkáigkig törték előre. Ma reggel Monchy-tól keletre újabb ütközetek fejlődtek.

A német trónörökös hadcsoportja. Az Aiene mentén és a Champagne nyugati részén a tűzréteg tevékenysége este telesen fokozódott és sok helyütt éjjel is élénk maradt.

Albrecht württembergi herceg hadcsoportja. Főderítő előretörések a lotharingiai síkon számos foglyot eredményeztek.

Keleti harcok.

A helyzet nem változott.

A macedon arcvonalon a harci tevékenység mérsékelte maradt.

Ludendorff, első főszállásvezető.

Heves harc a Sugana-völgyben.

Keleti harcok. Budapest, június 16. (Hivatalos.) Az oroszok ágyutüze Kelet-Galiciában helyenkint erősebb lett, egyébként nincs új jelenteni való.

Olasz harcok. Budapest, június 16. (Hivatalos.) Az Isonzónál a harcban beállott szünet tovább tart. A Plöcken-szorosban az ellenség tevékenysége igen élénk. A határgerincen a Sugana-völgytől délre tegnap ismét heves harc fejlődött. Az ellenséges előretörés megghiúsult. Az Admello-szakaszon az ellenség hatalmába kerített egy állást, amely a gletcherek közé volt előretolva.

Délkeleti harcok. Budapest, június 16. (Hivatalos.) Változatlan. A vezérkar főnöke.

Mexikó és Amerika újabb konfliktusa.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Lapjelentés közli New-yorkból: Erbasóból jelentik, hogy Villa tábornok csapatai három oszlopban Chihaua ellen vonultak. A mexikóiak és amerikaiak között összeütközés várható.

Elsülyesztettünk egy torpedórombolót.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Egyik buvárhajónaszádunk a hó 11-én a Földközi tengeren elsülyesztett egy körülbelül 1000 tonnás torpedórombolót, amely az L. osztályhoz tartozott.

A hajóhadparancsnokság.

Az Áldozatkésztség szobor leleplezése.

Nagyvárad városa szobrot emelt az Áldozatkésztségnek s ma tartja a leleplezés ünnepélyét országos ünnepség keretei között. Az a művészi alkotás, melyről ma lehull a lepel, csak szimbólum, csak jelképe egy óriási műnek, melyet hősi fiaink állítottak maguknak az Isonzónál, a Karszt roppant kőszikláiból, amiket a legnemesebb anyaggal: a vérükkel ragasztottak össze. Az Isonzó menti hegyek lesznek az igazi emlékei a magyar áldozatkésztségnek, melyek hirdetni fogják a magyarok hősi áldozatkésztségét időtlen időig, míg az emberek történelmet olvasnak, s amig tisztelni fogják az emberi faj legszentebb erényét: az áldozatkésztséget.

De az itthonmaradottak is állítottak emléket az áldozatkésztségnek, emléket a szívükben s ez az emlék is roppant nagy s hatalmas aránnyalval az égig ér. Kinek az áldozatkésztsége nagyobb: azoké e, akik naponta szembeszállnak ezer veszéllyel s akik naponta a legtöbbet adják értünk, aminél többet senki sem adhat felebarátaiért: az életüket; — vagy azok áldozatkésztsége nagyobb e, akik itthon remegnek szeretteikért, akiket letéptek a szívükről, hogy minden íze csog bele. Itthon maradni egyedül kínzó kétségek között, melyek még megnőnek, ha az anyákat megnővesztő éj lesszáll, s végig kiáltni a gyötrelmes éjszakák minden lámas gyöttrődését oly nagy áldozat, aminél felán jobb kiállni a golyók saporába. És az itthonmaradottak, az anyák s feleségek áldozata: az anyák és a fiúk, a férfiak.

A városháza előtt ott fogjuk látni a hősi honvéd képét, aki a sziklán áll, kesét tegyverőn tartva, szeme a távolba néz. És a halvány képmás szűkbe fogja juttatni az Isonzó igazi őreit, akik most is ott állnak a védelmezett szikla mellett, ahol nagy Magyarországot és Nagyváradot védik kezükben puskájukat tartva s a távolba tekintve.

Előkészületek az ünnepre.

A mai nagy ünnepségre szívből készült Nagyvárad város közönsége. Már tegnap reggel fellobogózták a zászlakat, különösen a Rákóczy úton, a Bémer téren a Szent László-téren és az ünnepély közelében fekvő utcákon.

Különösen a délutáni órákban, mikor az egyes katonai küldöttségek érkeztek, nagy közönség hullámzott a Rákóczi úton.

A városháza előtti téren a szobor-sátoron az utolsó díszítéseket is befejezték, az oszlopok alját a szobortalapzatát virágokkal, zöld növényekkel díszítették.

A szobor előtt két oldalt elhelyezett oszlop két sátorral szépen díszítették; az oszlopokat vörös szövettel vonták be. A tető felsőjét fehér vászonnal, a tetőzetet szintén vörös szövettel fedték. A talapzat nemzeti szövettel van körül borítva.

A jobbról levő sátor a király képviselője: dr. Csiffra Kálmán főispán foglalja el, míg tittel szemben a baloldali sátor lesz

az előadó sátor, a szónokok és a többi szereplők részére.

A városháza kupoláján és tornyán a város színeit viselő és nemzeti lobogó van kitéve. A város homlokzatának legfelső ablakából a magyar nemzeti, továbbá osztrák, német, bolgár és török lobogók lengenek. A városház két oldalánál levő magas ivlámpák oszlopain zöld girland fut végig, fent pedig nemzeti és a német lobogók vannak kitéve. A Szent László tér és a hid ivlámpáinak oszlopain szintén magyar és osztrák zászlók díszlenek.

A katonai küldöttségek érkezése.

A katonai küldöttségek fogadtatása az érkező vonatoknál ünnepélyesen ment végbe.

A katonai küldöttségek fogadtatásáról a katonai hatóságok gondoskodtak, de a legtöbb vonat érkezésénél Rimler Károly polgármester is jelen volt, míg Kőszeghy József főmérnök, aki az egész ünnepély rendezésének élén nagy tevékenységet fejtett ki, állandóan jelen volt a fogadtatásoknál s intézte az elszállásolás sok körültekintést igénylő munkáját a legnagyobb rendben.

A tegnapi nap folyamán a következő katonai küldöttségek érkeztek:

Pernesky altábornagy, Schvoy vezérkari őrnagy a szegedi honvédeküket képviselőiben;

Hesz tábornagy, temesvári kerületi parancsnok, Pazara kapitány kíséretében;

Nagy Akos huszárezredes, az 1. os. és kir. huszárezred parancsnoka, Popp Leonidas kapitánnyal;

Fanta Géza huszárezredes, Horthy h. főhadnagy, a 7. os. és kir. huszárezredtől;

Baumann alezredes, ezredparancsnok, Stockmal százados, Fekete és Örmösy főhadnagyok, Schwaros hadnagy a 87. gyalogezred képviselőiben;

A 37. os József ezred Belgrádban állomásozó pótkeretének képviselőiben dr. Nay Pál főhadnagy és Sárközy János főhadnagy;

Kummer Ferenc százados, Csibulás László hadnagy, Vagner főhadnagy, Vitan Zoltán hadnagy a 101. gyalogezred küldöttei;

Balla Jenő alezredes, Kun Domokos kapitány, Tompa Sándor főhadnagy a 2. os. és kir. huszárezred képviselőiben;

A 20. honvédtábor dandár küldöttei: Akhendes Károly százados, Ravasdy György százados, Reiss Sándor főhadnagy, Pogány József főhadnagy.

A négyes honvédek küldöttségének érkezése.

Este 6 óra tájban érkezett a nagyvárad 4. honvédtábor gyalogezred küldöttsége az olasz harctérről. A vasuti pályaház előtt nagy közönség várta a mi derék honvédeink küldöttségének érkezését.

A perronon megjelentek Rimler Károly polgármester, Kőszeghy József főmérnök, továbbá a honvédezred itthon levő egész tisztikara, élükön Szerégy alezredessel. Obrincsák István ezredes ugyanis a városban volt elfoglalva a magasabb katonai méltóságokkal.

Mikor a vonat berobogott, az érkezőket élénk éljenzéssel fogadták.

A küldöttséget Kratochwill Károly ezredes, ezredparancsnok vezette, a küldöttség

tisztai tagjai: dr. Pethő főorvos, Halász főhadnagy, Pogány főhadnagy, Thury Sándor, Ács Vilmos, Hungár János hadnagyok.

Ezekén kívül 32 kiváló tiszt és közember, mindannyja derék harcos, akiknek mellélt 2—3, sőt több kitüntetés díszíti.

Amint Kratochwill ezredes és kísérete kiszállt a kocsiból, Rimler Károly polgármester a város közönsége nevében rövid, meleg hangu beszédben üdvözölte a „mi fiainkat“, hők a hasáért oly hősi elszántsággal küzdöttek az egész háború alatt. Különösen az ezred vitéz parancsnokát emelte ki beszédében.

Majd az ezred tisztikara nevében Szerégy Dezso alezredes lépett elő s üdvözölte az ezredparancsnokot.

— A nagyvárad 4. es honvédek és Nagyvárad város nevében fogadja Ezredes Uram meleg szeretetünk és ragaszkodásunk kifejezését ama örverdetes esemény alkalmával, hogy a 4. es honvédek ünnepségén körünkben üdvözölhetjük a 4. es honvédek harctéri kiküldöttségeivel együtt.

A fogadtatásra megjelent tisztikar élén éljenzése után Kratochwill Károly ezredes válaszolt:

— Örülök, hogy Nagyvárad városában üdvözölhetem a 4. es honvédek, akiknek harctéren levő hősei oly dicsőfélegesen küzdöttek. Egyben örömmel adok kifejezést azért is, hogy a harctéri küldöttséggel megjelenhetnek a 4. es ezred gyönyörű ünnepségén.

Ezután Kratochwill Károly egyenként odament a fogadtatásra megjelent tisztikarhoz és kezét fogott velük. Ezután kiszállt a vonatról a 4. es honvédeknek a harctérről jött roham osztaga Ungár hadnagy vezetésével. Az osztag teljes harctéri felszerelésben fején rohamsisakkal jött meg az ünnepségre.

A lelkes fogadtatás után Kratochwill Károly a tisztikkel és a város képviselőivel együtt elhagyta a pályaudvart.

A kijáratnál a közönség lelkesen megéljenzte a hűdötteket.

A küldöttséggel jött legénység, Ungár hadnagy vezetésével a közönség folytonos óvációjára között gyalog jött be a városba s a honvédek táborába vonult.

Kratochwill ezredes a négyes honvédekről.

A Park szállodában szállottak meg: szentkeresztvágyi Kratochwill Károly ezredes, ezredparancsnok, Balla Jenő őrnagy, Kiss Domokos 2. honvédtábor ezred kapitánya, Akhendes Károly, a 20. tábori honvédtábor ezred kiküldöttsége, Thury Sándor hadnagy, Ács Vilmos hadnagy.

Szentkeresztvágyi Kratochwill Károly ezredes a park szálló 19. szobájában fogadta a Tiszántúl tudósítóját. Sugársótt az arca az örömtől.

— Tizenöt hónap óta nem voltam itthon, örülök, hogy alkalmom nyílt haszajonóm. Nézze, virágot kaptam, bokrotát. S itt a névtelen névjegy:

Isten hozta.

Honleányi üdvözléssel.

A fenséges ur szárazságát sürgönyözött nekem. „Őfelsége József főherceg a legnagyobb sajnálatára némes abban a helyzetben, hogy a 17 ére kitűzött eszoborlelplacéjára személyesen megjelenhessen. Őfelsége felkéri, hogy nevében szöveget verjen a szoborba. Say alszadás, szárazságod.” Örömmel tessék eleget a Fenség rendelkezésének, aki szeretett hadsereg parancsnokunk, rajongó szeretettel üdvözölték katonái, mikor az Isonzó fronton közöttük járt. A 4. honvéd ezred tulajdonkép az ez erő, amely az Isonzo öre volt. A Monte San Michelen, a San Martinon, Carston, később a Lokvicán, Novarason s az Isonzó mentén védtek ki a támadásokat nyolc olasz osztán. Magirhatja: van még elegendő négyes honvéd, s nagyon jól érezzük magunkat. Bizalmunk, kitartásunk teljes.

A mai ünnep.

Az ünnepélyes szentmise a székesegyházban.

A szobor felavatása alkalmából ma, vasárnap reggel 9 órakor a székesegyházban tartandó istentisztelettel veszi kezdetét a tulajdonképeni ünnepély.

Az ünnepélyes szentmisét Széchényi Miklós gróf v. b. t. t., megyéspüspök tartja nagy asszisztenciával.

A szentmisén jelen lesznek az összes katonai vendégek és a helyben állomásozó tisztikar, valamint a polgári hatóságok és a hivatalok vezetői, a harctérrel érintett küldöttségek legényeikhez tartozó tagjai.

A szentélyben az oltár egyik oldalán a Király Ő Felsége képviselőjében dr. Cziffra Kálmán főispán és az oltár másik oldalán a német császár képviselője Von Passavant százados foglalnak helyet.

A szentmise alatt a székesegyházban éneklik a honvédeknek körmenekedésével, Resch Mihály karagay vezetés mellett a következő egyházzenei műveket adja elő:

Resch: Ecce Sacerdos.

Pilke: Missa Solemnis „Oriens ex alto.” (D-dur.)

Mitterrer: Jesu dulcis memoria.

Cherubini: O salutaris hostia. Introitus és communio choraliter.

Szentmise végén magyar Hymnus.

Az ünnep programja.

A szoboravatás rendjét a bizottság a következőképen állapította meg:

Reggel 9 órakor istentisztelet a székesegyházban.

Délután 11 órakor a leleplezési ünnep kezdete.

Az ünnepség programja a következő:

1. A szentmise éneklik a honvédeknek körmenekedésével a Himnusz énekli.

2. Gróf Széchényi Miklós püspök ünnepi beszéde, a mely közben a szoborról tanul a leple.

3. Az 1. ss. huszárezred körmenek a király által ajándékosott ezüst körmenek imát fúj. A tisztikar kivont karddal tisztelgnek.

4. Korabauer Adolf altábornagy, állomásparancsnok beszéde.

5. Rimler Károly polgármester átvonul a szobor.

6. Bihari Ákos versét szaval.

7. Szózat.

Dél 1 órakor a város ebédet ad a harctérrel érintett katonai küldöttségek tisztelt tere a Parkszálloda Bazar éttermében.

Az ünnep helyén fél 11 órakor jelenjenek meg, akiknek fegyük van, mert a teret kordonnal elzárják.

Két katoná lépett be, a honvéd tüzérek s a huszárok kiáldottja. Szívólyosan üdvözölte őket, örömmel mondta:

— Csahogy újra látlak titeket!

A német császár képviselője Nagyváradon.

Von Passavant százados, Vilmos német császár képviselője az éjjel érkezett Nagyváradra s a püspöki széklakban szállt meg, mint gróf Széchényi Miklós vendége.

Pflanzer-Baltin Nagyváradon.

Temesvárról tegnap érkezett meg Nagyváradra Pflanzer Baltin vezérrezendes, aki nevét az északi harctéren tanúsított kiváló és eredményes fegyverhasználatáért tevékeny emlékeztetés. Még a délelőtti folyamán csapatvezérlést tartott a 4-ik honvédegység csapatjai felett a katonai gyakorlóterén.

A lemezek elhelyezése boldog egész nap tart. Lemezeket és levelekálapokat a következő pavillonokban árusítanak:

Bihar megyei Nőegylet Husella előtt, Protestáns Nőegylet az Evangélikus Nőegylettel és Protestáns Leányegyesülettel Teleki utca sarkán. Pap Korioláné társasága a Sas passagé előtt. Izraelita Nőegylet a Szent László té i hídfőnél. Vezető-Kereszt Egylet a Bémer téri hídfőnél. Katholikus Leányklub a Szent László templom előtt. Gyermekbarát Egylet és Feminista Egylet a Magyar Államias Hittársulat előtt. Izraelita Nőegylet az Ir. Leányegyesülettel Markovits és Weinberger előtt. A szentáruhat tagjai a színház jobboldalán. (A real Saroy előtt.) Vezető Ietvánné a Royal előtt.

Antal Sándor, a szoborbizottság titkára a bizottság megbízásából emléktápot szerkesztett, mely az ünnep programját, Antal Sándor beköszöntőjét, Sas Ede és Datus Ákos az ünnepély során elszavalandó ódáját tartalmazza. Az Emléktápot a pavillonokban a hölgyeknek 30 fillárért kaphatók s az öszszegyek természetesen a szoborlap eljárt szolgálatják.

Akik a szobrot létrehozták.

A szobor megmítázója Karácsonyi Géza, a talentumos és vérből nagyváradi művész, akinek formába szőkeket gondolata, az Isonzo öre. A katoná, a szobor alakja teljes fegyverzetben áll, puskáját kezében tartja, balkeze a szíven nyugszik, a szíven, amely a hősiesség fészke és a küzdelmek motora s amely annyi vort vesztett már ebben a háboruban. A szobor másfélszáz éves nagyságu s Karácsonyi Géza nagyszerűen érezte a fa anyagzsérűségét. A fából faragott hatalmas mű hatásában kezdődül megkapó és monumentális. Mint óriási erő áll előttünk Bihar fia s ez a szobor nemcsak a fegyverek dühös hatalmát jelképezi, hanem az erkölcsi erők erősszerűségét is esimbolizálja.

A szobor technikai kivitelét Karácsonyi mítázása után Molnár József fa szobrász végzete nagyon tehetségesen, hiszen kiváló késszűgél. Sikerült neki a kivitelben mind azt megvalósítani, ami a művész elképzelt volt a Molnár József mító, talentumos megítázása volt az alkotó művészek. Molnár technikai képességgel és tudása nagyban hozzájárultak, hogy Nagyváradon felállíthattuk azt a szobrot, amely ebben a körében a legjobb, legmonumentálisabb és legművészebb az egész országban. Karácsonyi Géza

büszke lehet Nagyvárad s ő büszkén nézhet mindég erre az alkotására.

Az akció előkészítői.

Az Aldozatkésszűg akciója közel egy évrőznyulik vissza, amikor Rimler Károly polgármester, Obrincák István honvédezes és Fráter Barnabás atispán elnöklete alatt megalakult a szoborbizottság, amely ezalatt az idő alatt a legelőtudatosabb és legemberbarátlbb munkát végzete.

Rimler Károly polgármester külföldön szeretettel és ambícióval fogott hozzá az alapvető munkához és az ő irányítása, szervező ereje és körültekintése s azgyezabánúvá nőtt akció minden mozzanatán meglátzik. Rimler Károly számos kiváló alkotára között méltán foglalhat helyet az a szobor is, amely az idők esellemének szűlőtte. Nagyvárad város polgármestere megérezte, hogy a sok szobor csak mindnyájunk szíve melegévol lehet gyógyítani és munkarejének, idejének és ambíciójának nagy részét a humánus eszme megvalósításának szentelte. Méltó vezetője volt a munkában Obrincák István honvédezes, aki az Nagyvárad összes háborús intézményeinek megalakításában hervathatatlán érdemei vannak. Az ezredes ur páratlan lelkesedése és őszinte ügybuzgalma egyik útjelzője volt annak, hogy a szobor bizottság el tudja hártani azt a sok akadályt, amivel meg kellett küzdeni. Obrincák ezredes szeretetteljes pártolása és segítségé mindíg legnagyobb támasza volt a bizottságnak. A harmadik elnöknek, Fráter Barnabásnak nagy érdemei vannak, hogy a mozgalom tulűtt Nagyvárad határait s Bihar megye községe is nagy lelkesedéssel felkarolta ezt.

Antal Sándor, a szoborbizottság titkára is derekasán lendítette előre a némes ügyet. Rimazóczy Béla a gazdasági és technikai ügyek intézését vezette nagy igyekezettel. Köszeghy József főmérnök mindíg invenciózus ötletes támogatója volt az ügynek. Dr. Sass Elemér egyik legtekvesebb támasza a bizottságnak. A munkából mindíg kivette a részét Kun Frigyes ezredes, Taury László főügyész, Werner Kálmán, dr. Némethy Gyula kanonok és Sas Mihály, akik együtt Nagyvárad legtekvesebb mozgalma oly igen sikerrel szervezték.

Egy pár cipőért 2 évi elzárás és 2000 korona.

Ezuttal nem tolvajlásról van szó, Ugy létezik, ebben a háborús világban még a rendes uton, — de nem rendes, vagyis mérgekelt — áron vásárolt cipőért is lehet 2 évet ülő (hogy a hadicipő tovább tartson) és 200—2000 koronát még a borsos áron felül fizetni (azt a földművelést bankisem nyugtázak kösszűgél).

A Cipőközpont ugyanez körlevélben figyelmezteti a nagyváradi cipőkereskedőket arra a miniszteri rendelkezésre, amely szerint egy vászonnak csak egy pár cipőt szolgáltathatnak ki, ellenkező esetben súlyosan megbüntetik őket.

A körlevél ideál az 1917. évi IX. törvényeket, amely szerint a rendelkezés ellen vétőket — a kereskedőt és vevőt egyaránt — két évig tarjódó elzárással, to-

v. bbá 200—2000 koronáig terjedő pézsbüntetései eszták.

Miniszterek mennek, miniszterek jönnek.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, június 16.

Magyarország története fordulóponthoz jutott: a Tisza kormány távozott a helyettes új miniszterium volta kezébe az ország hajójának kormányrudját. A jövő titka, vajjon milyen eszert csinált Magyarország?

Nem a ma feladata, hogy végleges ítéletet mondjon Tisza István kormányzatáról. Sokkal közelebb állnak hozzánk a tegnap eseményei, eokkal jobban áthatják a lelkeket a közelmúlt harcainak szenvedélyei, hogy sem az itélkezésre bele ne esengjen a pártzserpont köztégtelen egyoldalúsága. A ma krónikása csak az eseményeket szövegezi le, az itélkezés a jövő történetírójának lesz feladata.

As bizonyos, hogy ritkán vállalkozott államférfi kormányalakításra nehezebb viaszonyok közt, mint Tisza a koalíció szétválása után. Az is tény, hogy a mire vállalkozott, azt erős akarattal és erős kézzel végig megcsinálta. Magyarország tekintélyét Tisza Ausztriával szemben és a többi külföld előtt jelentékenyen emelte a háboru miatt a magyarság erejének, a magyar államának hatalmas politikai képviselője volt, a kinek tekintélye előtt a külföld is meghajolt. Alatta a külpolitikában újra erősen érvényesült a magyar befolyás igen vértelű és döntő időkben.

Visszatér tény az is, hogy Tisza alvadásai, közelebbi munkatársai közül többen nem rendelkeztek a vezetésre méltó nagy tehetséggel, tény, hogy az az erős kéz nem érvényesült a horvátokkal és más nemzetiségekkel szemben (helyes volt a vagy sem, döntés el a jövő történetírója), tény az is, hogy ugyanez az erős kéz talán kézőn és sokak szerint akkor sem elég erőlyesen csapott szét a háboru egyik legnagyobb csapása: az árdráglók hiánahada közt.

A Tisza-kormány hirtelen bukásának okait csak később fogják részletesen megírni. Ma azval lucszuk az ország a lelépő miniszteriumától, mely ugyazólván Tisza eseményében testesült meg, hogy a távozó kormány feje Magyarország egyik legerősebb akaratú, ellenfelei által is elismeri nagytehetségű politikusa, a ki továbbra is minden körülmények közt hatalmas tényezője marad a magyar politikai életnek, és a kire még nagy szarap vár.

As új kormányt a közvélemény egységes várakozással fogadja; ugy vettük azonban észre, mintha éppen ezoknak a köröknek a hangulata kezdene hűvösebbé válni, a melyek legjobban örültek az első kormány bukásának. Andrassy sajtója eddig hirdette Andrassy hivatottságát a vezetésre, míg a vesér — más lett.

As új kormányban Andrassy pártja kisebbség a az alkotmánypárti sajtója nem tudja idégességét leplezni. Az egyes pártok addig csatoskodtak a miniszteri tárokon, míg egyik sincs meglégedve teljesen. Vasasonyi igazságügyminisztersége — minden egyébtől eltekintve, már csak a Kuria elleni

támadása miatt is — kevés helyen jelent örömmel fogadott: nemzei vívmányt, a radikálisok előlépés nyomulása is sokakat ejt méltán gondolkodóba (a Haszadix Század volt szerkesztője: miniszter!) a ennek dacára radikális körökben adnak kifejezést elégedetlenségüknek legjobban. Nemcsak soknak, nemcsak elégnak nem mondják tárfoglalásukat, hanem nyíltan kijelentik, hogy sem est várták. Bizonyal többré, teljes hatalomra vágnak a az erős kösben megjött étvágy ültetést nem tudják, de nem is akarják letárgadni.

Ilyen körülmények közt egyáltalán nem légyteléreméltó az új minisztereknek helyesete, aki becsületos törekvéssel igyekszik konszolidált viszonyokat teremteni; annál inkább elismerendő hazafias vállalkozás, hogy a nehéz viszonyok dacára, az ő támogató pártok közt ellentétek mellett is vállalkozott az az ország ügyeinek vezetésére. Nálkülsé tehát mégis furább volna a helyzet. Így is annyi, teljesen ellentétes elem került össze, annyi a robbanó anyag, a radikális szocialista elemeg előlépés nyomulása magyar nemzeti szempontból annyi joga és komoly aggodalomra ad okot, hogy a jövőti semmi sem látja rószásnak. A nemzet érdeke azt kívánja, hogy Esterházy becsületos törekvésőt siker koronázza; milyen módon fog az a siker előkövetkezni, azt most, az első lépés alkalmával, ki tudná előre megmondani? Bármi történeljes is, csak a nemzeti ügyet ne érje kár: az minden magyar ember legnőbb óhsja.

HÍREK

* **A Biharmegyei Nemzeti Munkapárt értekezlete.** Felkérjük a Biharmegyei Nemzeti Munkapárt tagjait, hogy a folyó hó 19 én tartandó pártértekezleten megjelenni sziveskedjenek. A pártértekezlet d. u. 6 órakor a Széchenyi szálloda éttermében fog megtartatni. Ugyanakkor lesz az üzenésében levő pártelnöki állásnak választás utjánai betöltése. A **végrehajtó bizottság.**

* **Edelmann Menyhért dr. kitüntetése.** A hivatalos lap közli, hogy a király dr. Edelmann Menyhértet a negyvárad állami gyermekmenhely igazgató főorvosát a gyermekvédelem terén szerzett érdemei elismeréséül a II. osztályu polgári hadi érdemkeresztel tüntette ki.

* **Báthory László fogalmazó elfoglaltságát állását** Nagyvárad város egyik derék, busgó tisztviselője: **Báthory László** fogalmazó ellen pár héttel ezelőtt súlyos vádat alapján vizsgálatot indítottak. Mint biztos fortésból értesülünk, a ssegedi honvédkerületi parancsnok a **Báthory László** ellen indított eljárást végérvényesen megszüntette, mert az ellene foganatosított vizsgálat során **Báthory László** fogalmazó teljes ártatlansága derült ki. **Báthory László** a város ezen busgó tisztviselője, aki különösen a háboru óta érési munkát fejtett ki, tegnap már el is foglalta fogalmazói állását a katonai ügyosztályánál. Összintén örülünk a jeles tisztviselő ezen fényes rehabilitálásának.

* **A mai közös áldozás és Szent Sziv körmenet.** Ma reggel 7 órakor közös szent áldozás lesz Jézus Szent Szive tisztelésére a váradolvaszi plébánia templomban az üdvös béke érdekében. Este fél 7 kor pedig ünnepélyes ájtatosság lesz körmenettel a legméltóságosabb Oliári Szentiség körülhordosásával. A körmenetet gróf **Széchenyi Miklós** v. b. t. t. megyéspüspök vezeti. A körmenst a Sal Ferens utcán vonul végig, megkerüli a köréstant; a visszatér a templomba. As ájtatosságon a székeskáptalan összes tagjai is résztvesznek. Az esti ájtatosság alatt **Imrik S. Zoltán** tb. kanonok, plébános szentbeszédet tart a Te Deum és a magyar himnusz fejesi be az ájtatosságot.

* **Vasárnap a templomokban.** Ma Vasárnap, a székesegyházban és a plébánia templomokban az isteni tisztalotek a következő sorrendben tartataak: A székesegyházban reggel 7 órakor szentbeszéd és szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise, délelőtt negyed 12 órakor esendésmise; délután 3 órakor veszernye, — a várad olvaszi plébánia templomban: reggel 7 órakor, 8 órakor szentmise, délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise és szentbeszéd, délelőtt fél 12 órakor szentmise; délután 3 órakor litánia, este fél 7 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a **Szent László** templomban: reggel 7 órakor esendésmise, 8 órakor predikáció és fél 9 órakor a tanulók miséje, délelőtt 9 órakor szentbeszéd és ünnepi szentmise; 11 órakor szentmise; — délután 3 órakor litánia, este 6 órakor szentbeszéd és háborus ájtatosság; — a **várad velencei plébánia** templomban: reggel 7 órakor szentmise, reggel 9 órakor ünnepi szentmise és szentbeszéd; este 6 órakor predikáció és háborus ájtatosság. — A **kapucinus atyák** templomában: reggel 7 órakor esendésmise, délelőtt 10 órakor énekesmise, délután 4 órakor litánia és szentbeszéd.

* **Cukrot lehet vásárolni a hatóságai üzletekben.** Tudatom a város községvezető, hogy látófóttól, június 18 tól kezdve az összes hatóságai liszt és élelmszerü letélt n cukor vásárolható. A jelenlegi cukorkészletből minden egyes családtag után 80 darab cukrot fogask kiadóztatni. A rendelkezésre álló cukormennyiség arányos szétosztása céljából az fiáletek cukrot csak a cukorjegy felmutatása ellenében fognak kiadni. Miután a város rendelkezésére álló cukormennyiség az igényjogosultaknak az előbbi mérték szerinti kielégítéséhez elégtendő, senélfogva a vásárló községesség önmagát óvja meg minden kelemetlenségétől, ha a telongatási tartózkodik. Nagyvárad, 1917 június 16 án. Lukács Odó polgármester helyettes.

* **Eljegyzés.** Daróci József az orosz fronttól eljgyeste **Erdélyi Margitkát**. Minden külön értesítés helyett.

* **A földi eper és cseresznye ára.** As elmarapozott gyümölcsuzsorával szemben a polgármesterhelyettes következőkben állapította meg a földi eper és cseresznye árát:

Tudatom a város községével, hogy a földi eper és cseresznye árát a következőkben állapítom meg: Eper (szamóca) 1 liter 1 kor., aransz eper 1 liter 2 kor., ananas eper 1 kiló 3 kor., apró puha cseresznye 1 liter 80 fillér, apró puha cseresznye 1 kiló 1 kor. 40 fillér, közép kemény cseresznye 1 liter 1 kor. 20 fillér, közép kemény cseresznye 1 kiló 2 kor., nagyszemű befőzni való cseresznye 1 liter 1 kor. 60 fillér, nagyszemű befőzni való cseresznye 1 kiló 2 kor. 40 fillér. Nagyvárad, 1917 június 16 án. Lukács Odó, polgármesterhelyettes.

* Omacht Viktor dr. hazatérése. A torok, fül és orrbajok egyházi szakorvosa: Omacht Viktor dr., a bécsi egyetem segédtanára, cs. és kir. tart. főorvos, a realiskola és. és kir. tartalékkórház igazgató főorvosa négy heti szabadságáról tegnap visszatért Nagyváradra s úgy a katonasorvos, mint magán praxist megkezdte. Omacht dr. megérkezése után azonnal egy igen nehéz operációt hajtott végre a realiskola kórházban egy őrintstern, mely a legtekélyesebb sikerrel járt. A háború alatt Omacht dr. mint szakorvos olyan nagy hírnévre tett szert, hogy a gége, orr- és fülbetegnek nemcsak Magyarországból és Ausztriából, hanem Németországból is felkeresik őt Nagyváradon.

* Burgonya helyett bab. Tudatom a város közönségével, hogy az óburgonya készletek elfogytak és előreláthatólag újabb szállítványok csak napok múlva érkeznek. A burgonya árusítása tehát további intézkedésig június 17-től kezdődőleg szünetelni fog. A burgonya helyett a forgalomban levő bab jegyre 1917 június 17-től kezdődőleg a hatósági úrletekben további rendelkezésig öt családtagig egynegyed kiló, minden további családtag után 10 deka bab, szemkivétel árpa gyöngyből 5 deka és tengeridarából felemelt adag, vagyis öt személyes családtagig 1 kg., minden további családtag után 10 deka lesz vásárolható. Nagyvárad, 1917 június hó 15. Lukács Odón, polgármester-helyettes.

* A városi konyhák étlapja. Tudatom a város közönségével, hogy a Sároremszky utcai városi konyha heti étlapja a következő: vasárnap: pöszente leves, zöld borsó főzelék, sertéspapucs, cseresznye lepény, hétfő: kőménymagleves, babfőzelék, marhspenyve, pikóta, kedd: savanyuleves, sertéspapucs, felvert aluska, gyümölcs, szerd: galuska, savanyúfődő, turósizsaka, csütörtök: lebbentleves, zöldborsófőzelék, sertéspapucs, pogács, péntek: bableves, tengeriborsó, hurka, mákospikó, szombat: reszeltélesztaleves, salátafőzelék, virsl, daralaska. A Korós utcai Böttö-féle főzőiskolában levő városi konyha étlapja pedig a következő: hétfő: téstaleves, padlutfőzelék, bécsi szalát feltét, turós káposztalépj, hedd: reszeltélesztaleves, karalábé főzelék, vágott-hus feltét, szerd: zájleves, turósmetélt, csütörtök: kőménymagleves, padlutfőzelék, szerd: sült hússal feltét, péntek: meggyleves, mákosizsaka, szombat galuska, babfőzelék és virsl feltét. Nagyvárad, 1917 június hó 16-án. Lukács Odón polgármester helyettes.

* Felhívás a bádogos és szerelő iparosokhoz. Felkerem az ipartestület közelebbe tartozó bádogos és szerelő iparosokat, hogy bezin szűkegletüket az ipartestület hivatalába június 21-én, csütörtök d. u. 5 óráig okvetlenül bejelentsek, mert a később jelentkezők igényei a legközelebbi bezinosz fenál nem fognak figyelembe vételni. Tisztelettel: az Ipartestület elnöksége.

* Lopott dologból talált tárgy. Tegnapelőtt G. Somu honvédhadnagy jelentette a rendőrségen, hogy az állomáson a Debrózen felől beérkező vonat egyik harmadik osztályából a tisztiszolgájára bízott egyik podgyaszt ellopták. A podgyásban felszerelési cikkek és ról holmik, drága bőrselyem ruha stb. voltak, melyeknek értéke 4000 koronát tesz ki. Ehrlich Imre rendőrfogalmazó tegnap reggel a nyugvóállomásnál megállított egy szubancot, aki hatalmas csomagot cipelt. A dolog nem lett volna feltűnő, de a fiu a csomaggal véletlenül megérintette a fogalmazót. Ehrlich megkérdezte: Hová viszed ezt a pakkot? — A rendőrségre! vetette oda kurtán a fiu. — Akkor gyertünk együtt! Utközben aztán kiderült, hogy a fiu a csomagot a nyugvóállomás közelében találta, sőt az is megállapítást nyert, hogy az a G. Somu elloptott podgyászt tartalmazta, azonban meg volt dézsmálva, több tárgy hiányzott belőle, tehát valószínű, hogy

tényleg ellopták a vasúti kocsiból. Most már csak az a kérdés, hogy a felvaj, miért nem vitte el az őszes értéktárgyakat belőle: s miért hagyta ott a nyugvóállomásán.

* Felhívás. Felhívjuk az őszes cipész és felsőruházásztó iparosokat, hogy június 18-án, azaz hétfő délután pont öt órakor az ipartestület helyiségében tartandó rendkívüli nagygyűlésre okvetlenül jelenjenek meg. — Kérjük a megjelenést annyival inkább, mivel az ügy minden cipésziparos megélhetésének biztosítása érdekében fog történni. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

* A Solymosi képszalon az Aldozalkészség mai ünnepére pompás látványosságú gondoskodott a hazatérő beajzott küldötteknek s a vidékről az alkalmassá hozott közönség számára. Ezen a kollektívával frissítette fel a kiállítás a Olgysy Viktor, Bozsm Ritta, Kosztolányi Károly Gyula néni minden érdeklődésre érdemes új képét hozhatta is Nagyváradra. A kiállítás ma egész nap nyitva lesz és a belépő jegyekből befolyó jövedelem teljes egészében az elszert katonák öveszély és árvái javára fordítatik.

* Eladó ház kerttel. Értekezhetni Simon Gyula hargyzerkésztőnél, Rákóczi ut 22. szám.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Fügöny, kézimunka, kelengye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS
kelmefestő, vegytisztító és gőzmosógyműködésű
Nagyvárad.
Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14—39.

* Cukorka és csokoládé ajánlat helybeli és vidéki árusoknak és kereskedőknek ajánlok 140 népolyi táblás csokoládé, tetsző mély, pikóta, zines krumpji cukor, kávécrème, deszertbenbonok, savanyú karamellák erős kolon bis 16., 32. és 140 galek 140 fondant, dolozos helyem és többféle savanyú cukorkák, 140 csodaszép csokoládés run korbont 140 Hartwig cukorkák. ASZÓDI Kossuth utca Sas-palota. Vidékre szállítás vasúton és postán.

Legújabb táviratok.

Az annexió és hadikárpótlás nélküli béke kérdése előtérben.

Budapest, jun. 16. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Norddeutsche Allgemeine Zeitung, a német kancellár felhívatatosan jelenti:

Az új Oroszország az annexió és hadikárpótlás nélküli béke forauláját állította fel. A formula nem akadály az Oroszország és a szövetséges hatalmak közötti békekötésre nézve, mert a szövetséges hatalmak soha sem követelték az annexiót és a hadikárpótlást Oroszországtól.

Bécsi jelentés szerint a Fremdenblatt, külügyi kormányunk felhívatolosa ennek kapcsán írja, hogy a lap cikkből kifüldőleg minden kétség eloszlik, hogy a német kormány Oroszországgal az annexió és hadikárpótlás nélküli béketervezés szerint akor békét köt. Megállapítja tehát, hogy Németország és a monarchia rövid időn belül az oroszországi új rendszer béke-eljárás szerint hajlandónak nyilatkozik meggyezésére jutni szomszédjaival.

Ujabb 19 és fél ezer tonna.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Wolff újságíró jelentik: Tengeralattjáró buvárhajóink az Északi tengeren 19.500 tonna hajóteret szilvesztettek el.

A tengerészeti vezérkar főnöke.

Az oroszországi anarchia.

Budapest, június 16. (Saját tudósítónktól.) A Berliner Tagblatt jelenti: Az orosz kormány tehetetlenségé válik az egyre hatalmasodó anarchiával szemben. Az orosz katonaszökevények száma több millióra emelkedett, az orosz front annyira meggyengült, hogy a oroszországi oroszok már nem is remélik az orosz offenzívát.

Baselből jelentik: A Havas újságíró jelenti Pátervárról: A rendkívüli igazságügyi bizottság a régi kormányral szemben befejezte a vizsgálót, amelynek (teljében) Störmer, Jelajew, P. Piotopovot és Sasglovit a bíróság elé állítják.

Jól értesült körökből hírlk, hogy Oroszországban a monarchia helyreállítására Anglia részéről megadított akció már érezhető hatását.

SZÍNHÁZ.

Mai műsor:

Vasárnap délután: Mágusok Miska.
Vasárnap este: Díszelőadás (az Aldozalkészség szobra leleplezése alkalmából).
Hétfő: Névtelen asszony, (Hunalla Irén vendégjátéka.)
Kedd: Kaméliás hölgy (Euzella Irén vendégjátéka.)
Szerda: A kis gróf.
Csütörtök: Heidelbergi diákrélet.
Péntek: Hoffmann meséi, (Maleszky Blanka és Toronyi Gyula az Operaház tagjainak vendégfellepte.)
Szombat délután: Igó diákok.
Szombat este: Cigánybáró, (Maleszky Blanka és Toronyi Gyula az Operaház tagjainak vendégfellepte.)
Vasárnap délután: Bájok ismeretlen.
Vasárnap este: Csárdaskirálynő.

A színház mai díszelőadása.

Am Aldozalkészség szobrának leleplezése alkalmából a Szigetvári színház társulata ma este díszelőadást rendez, amelyen a város katonai és polgári társadalmának előkelőtagjai és az ünnepély alkalmából Nagyváradra a különböző frontokról érkező eszredküdött egységek lesznek jelen.

A díszelőadás műsorát a honvédszenekar nyitja meg, majd Duika Ákos alkalmi prólógját szavalja Tóth Elek.

Ezután a színtársulat összes tagjai díszmapparban a Hunyadi László opera Ésköveletét éneklék el.

A műsor többi száma a Szigetvári vitéz tanúk első felvonása és végül színpadon a Cigánybáró második felvonása a toborzó tarka képével.

Am előadás ötven százalékkal felemelt helyárak mellett, pontban fél nyolc órakor kezdődik.

A Színházi Ujéjs mai száma igen élénk és változatos. Érdekes cikk van benne az Isonzó öréről s készítőjéről Karácsonyi

Gézaró. Dósa István, Huszella Irén és Kál-
mán Méri írott arcképei érdekesek és si-
nesek. Színházi riport: Hová mennek nya-
ralni a színésznők? Nadányi Zoltán hangu-
latos költeménye után Feketer József Lovag-
rom... királyom... című verse, melyre
Papp Károly szerzett kedves zenét (részlet
egy énekes bohózatból), továbbá a Törzs-
osztályai és más sprózárok tartják a köz-
kedvelt hatilap tartalmát.

Huszella Irén vendégszínháza.
Igen érdekes vendégszerepléssel kezdődik a
jövő színházi hét. Két napon Huszella Irén,
a vidék egyik legjelesebb fiatal dráma hő-
snője lép fel. Hétfőn este nálunk oly fényes
sikert aratott Névtelen asszony című szerepé-
ben lép fel, kedden pedig a Kaméliás
holgy című szerepét játssza a kitűző fiatal mű-
vésznő.

URANIA mozgó- színház	Vasárnap A pénz ördöge dráma 3 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

APOLLÓ mozgó- színház	Vasárnap Mimóza dráma.
	Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Alulírottak ezennel kijelentjük és kész-
ségesen tanusítjuk, hogy a Magyar-Francia
biztosító rt. részéről a legnagyobb előzékeny-
séggel volt módunk tapasztalni, amennyiben
nevezett biztosító társaság a leggyorsabban
küldte megbizottját a helyszínre, karunkat
kiváló méltanyossággal teljes megelégedé-
sünkre állapította meg és fizette ki nyomban.

Hálás köszönetünk kifejezése mellett is-
merjük el, hogy a Gyöngyös városát ért
rendkívüli tüzekatasztrófa súlyos következt-
ményeit nevezett biztosító társaság ezen
humanus és gyors eljárása jelentékenyen
enyhítette.

Gyöngyös, 1917 június 1.

Gyöngyösi írt. Szentegyház Rosenfeld Emil
sk. elnök, Weisz D. H. sk. főbíró, Kuroz Antal sk. nagykereskedő, Boros Ala-
dár sk. gyógyszerész, dr. Weisz Miksa sk.
orvos, dr. Antal Lajosné sk. magánzó,
Kerész D. Zsó sk. könyvt. Kuroz Jenő sk.,
Vaul Gullán k. u. k. Militär Oberrechnung-
srat des Ruohsständes sk., dr. Klein Fe-
renc ügyvéd sk., Rozáry István sk. nagy-
kereskedő háztulajdonos, Szabó Ferenc ke-
reskedő sk., Gross Albert ékszerész sk., ifj.
Szalai Lajos iparos sk., Brand Ferenc sk.
iparos, dr. Ehrlich Mihály ügyvéd sk., Ko-
vács Antal szabómeister sk.

**Épületi anyagok
eladása.**

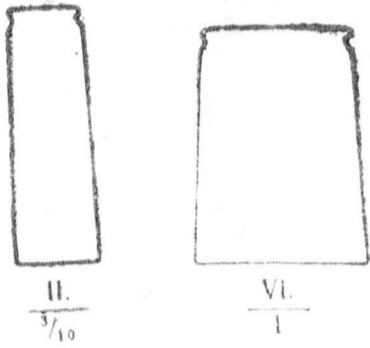
A nagyváradai lat. szent. püspökség
Sárika pusztá nevű birtokán egy elavult
lebontandó marhaszálló épületi anyagai **f. évi
június 28-án d. e. 10 órakor** a hely-
színen megtartandó nyilvános szóbeli árveré-
sen eladtnak. A vételár készpénzben azon-

nal lefizetendő, az épületi anyagok lebontása
és elszállítása a vevő kötszettsége.

Nagyvárad, 1917 június 12.

Sperker Ferenc s. k.
főszámkormányzó.

HETI ÁRJEGYZÉK:

**Befőttes és uborkás üvegek
megérkeztek
minden kivitel és nagyságban
Eladás nagyban és kicsinyben.**

- Vizespohár finom csiszolt üvegből . . . -26
- Borospohár finom csiszolt üvegből . . . -22
- Söröspohár finom csiszolt üvegből . . . -80
- Vizeskancsó finom csiszolt üvegből . . . 2-
- Borospalack finom csiszolt üvegből . . . 2-
- Cukortartó színes finom csiszolt üvegből 2-
- Sótartó kristály finom csiszolt üvegből . 2-
- Gyümölcsállvány finom csiszolt üvegből 3-
- Befőttestál fogóval finom csiszolt üvegből 3-
- Vizeskészlet színes finom aranyozással . 5-
- Boroskészlet színes finom aranyozással . 4-
- Söröskészlet színes finom aranyozással . 4-
- Likörkészlet színes finom aranyozással 4-
- Tészta készlet finom majolika színezéssel 5-
- Kávékészlet színes finom aranyozással 10-
- Teáskészlet színes finom aranyozással . 10-
- Mocakészlet színes finom aranyozással 10-
- Mosdókészlet színes finom díszítéssel . 12-
- Ebédőkészlet színes finom aranyozással 40-

**Szent Antal szobrok, Mária
szobrok, Szentelt víztartók
minden kivitelben kaphatók.
Megérkeztek**

**Konyha felszerelési áruk.
Főzőedények.
Táblaüveg. Porcellánárak.
Képkerepezés művészies
kivitelben. Ablaküvegezés!**

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg és porcellán nagykereskedés.
Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.
Telefonszám 372.

VIGADÓ mozgó- színház	Vasárnap Az igazság útja dráma 4 felv.
	Az előadások vasárnap d. u. 8 órakor, hétköznap 5 órakor kezdődnek.

Főszervező: **DR. KRÖGER ALADÁR**
Felelős szervező: **PAPP KÁROLY**

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passagja.

Ma

vasárnap 17-én

AZ

IGAZSÁG UTJA

izgalmas bűnügyi történet 4 felv.
Főszereplő: **STUART WEBS**
és a teljes kiegészítő műsor.

Rendes helyáramak.

Mindenféle vidéki megrendeléseket azonnal szállítunk.
Telephon 92. sz.

Szélőtől, hidegtől
kifujt

vörös arcra és kézre
továbbá szeplő, miteszer
és pattanások ellen

legjobb szer az

Alabástrom Crème,

mert a legtisztább és legjobb anyagokból van összeállítva, minőségére és hatásaira nézve felülmúlja az összes forgalomban levő készítményeket. Kétféle minőség van nappali és esteli használatra.

1 tégey ára 1 kor. 50 fill.

Alabástrom
pipere szappan.

Legtisztább, legfinomabb növényi zsírokból van összeállítva. Teljesen lugmentes, mivel az alabástrom szappan tiszta Lanolin-nal van tulzsirosítva, a miért is az arcot nem marja, nem csipi, hanem az arcbőrt üdévé, puhává és simává teszi.

1 drb ára 4 korona.

Szeplő elleni

valódi LISZKA-VIZ.

1 üveg ára 2 korona.

Ezen szerek kaphatók;

NÉMETH PÁL

„Arany Kereszt”
gyógyszertárában.

Nagyvárad, Szent László-tér.

(Városháza mellett.)

Részvény kicserélési felhívás.

Az Egyesült Bank és Takarékpénztár nagyváradi pénzüzetnek folyó évi május hó 3 án és a Belényesi Takarékpénztárnak folyó évi április 17 én megtartott közgyűlései folytán a Belényesi Takarékpénztár beléolvadtán az Egyesült Bank és Takarékpénztárba, a Belényesi Takarékpénztár eddigi cége megszűnik és működését ezentúl mint az Egyesült Bank és Takarékpénztár belényesi fiókja fogja folytatni.

Ezzel a folyamánysképen a Belényesi Takarékpénztár részvényei be fognak cseréltetni az Egyesült Bank és Takarékpénztár részvényeire ahánnt, hogy minden 5 drb. Belényesi Takarékpénztári részvény helyébe 4 drb. Egyesült Bank és Takarékpénztári részvény fog adni, mely ebből az utóbbi intézet legutóbb megtartott közgyűlésén 2000 darab egyenként 400 korona nevezetű új részvény kibocsátását határozta el 470 korona árfolyamon.

A Belényesi Takarékpénztár részvényesei tehát felhívának, hogy a birtokukban levő Belényesi Takarékpénztári részvényeket az összes le nem járt azlvéyekkel a kicserélés eszközlése végett folyó év július 30 ig, vagy a Belényesi Takarékpénztárnál Belényesen, vagy az Egyesült Bank és Takarékpénztárnál Nagyváradon, (Bémer-tér 4) beszoigáltatni szíveskedjenek.

A beszoigáltatandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket állítani chajják.

A beszoigáltatott részvényektől ideiglenes elismervények fognak kiadgatatni melyek ellenben a végleges részvények későbbi, külön hudelményben ismertetendő időpontban fognak kiadgatni.

Tárnoki László

cserép és palafedő m.

Szt. Péteri-u. 3. Telefon 886.

Eszakmába vágó munkákat
a legjutányosabban elvállal.

ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér.

Befizetett részvénytőke
1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet
könyvecskékre és folyószámlára s azt előnyösen kamatoztatja. Leszámitol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölcsönöket törlesztésekre. Előleget ad érték-papirokra.

Családi ház

6 szobás uri lakással
parkirozott kerttel

eladó.

Értekezhetni lehet Dr. Kaczián
Kálmán ügyvédnél. Uri-u. 5. sz.

Bubla és Társa.

Cégtulajdonos: Bubla József
Sztaroveszky-utca 1.

Minden kapható e fűszer
és csemege kereskedésben.

Szalámi, sajt, szalonna,
kitűnő **Málnaszörp,**

Törley pezsgő, valódi
kitűnő **ó-borok.**

Saját termésű bor.

Szappanok. Naponta friss
izletes házikenyér. Felvágott
fa házhoz szállítva. Élelmi
cikkek. Naponta friss vaj,
remek liptói turó.

Telefonszám 11-49.

Olesón vállalok!

kőműves, ács és cserepezőmun-
kát, úgy helyben mint vidéken.

Staharóczky József

Dawjanich u ca 16 sz.

Merza Kálmán

nyerges és szilgyártó Nagyvárad,
Rákóczl-ut 19. szám.

Telefon: 3-65 Telefon: 3-65

Tiszti nyereg és szijazat, ko-
csizó és igás szerszámok, kocsi-
ülés, lábvédők és szerszámak-
kok raktára.

**RIADÓ BUTORIZOTT SZOBÁK
ÉS LAKÁSOK**
modern berendezéssel
hosszabb vagy rövi-
debb időre, havibér
mellett 60K-tól kezdve

Nagy Sándor-utca 4. sz.

IZSÁK LIDIA
elsőrendű kőműves

Nagygyőr

Park-szállás

Nagy Sándor-u. 1.

valójában.

Fűzőket a legelső divat szerint 2 óra
alatt elkészítünk, kész fűzőkben egyesek
tartók, melltartók és hákötőkben nagy
választék. Fűzőket választás végett vi-
seltre is küldünk. Hattólécskat és javítá-
sokat pontosan elkészítünk. Szolgálati
szükségletekre mindenek egyedül szállítója.

Telefon: 11-53.

**A Rákóczi-ut legforgalmasabb
részén**
emeletes ház eladó.

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

Olcsó takarmány!

Lovak, szarvasmarhák etetésére

maláta

k a p h a t ó

métermázsánként 6 K-ért.

Moskovits Mór és fia r.-i.-nál

Kolozsvári-utca 62.

Nagyvárad legszebb kirándulóhelye
Szent László Püspök Gyógy-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőüzem teljes!

Kénes hévíz források természetes forrása 42°C kénes hőforrását
már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással köszvény, csuz,
csontbajok, női betegségek és más fájdalmas betegségek ellen.

500 helyes fenyőerdő közvetlen a virágos park mellett. — Villanyvilágítás az egész
telepen és az összes szobákban. Nagyszabású nyári uszoda 26°C folyton befolyó
forrásvízzel, uszármentés, napfürdő, homokkúpa. Fürdőismertetőt küld az igazgatóság.

Komzsik Alajos,
a fürdő bérletje.

Varróleányok
felvétetnek magas fizetéssel

MENCZER

nőiszabó termében, Rákóczi-ut 10

Telefon 1404. Utcai helyiség

MOCSÁRY SÁNDOR

Épület- és díszmű bádogos,
vizvezeték és villanszerelő.

Nagy-Várad, Zöldfa-utca.
Zöldfa-épület.

Villanymotor, irógépek, kerék-
párok, ellenőrző kasszák és
gramafonok szakszerű javítása
és állandó jókarban tartása.
Bronzműves, lakatos és mű-
szerész munkák elfogadtatnak.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtos
ágak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Élelmezési ajánlat!

ASZÓDI MIHÁLY

fűszer, csemege és cukorka nagykereskedő,
Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635.

Ajánlok nagyban: kecskeméti gyümölcs
konzervek dobozokban, téli szalámit,
rendkívül nagy választék italokban ko-
nyak, rum, szilvórium, szeptó, törköly,
likörök és barack párlat, tokaji borok,
továbbá Waidischgrätz, Domanyi és
Andrányi-féle borok, diara sósborsos,
mogyoró mazsola, feltört dió és létez5 min-
dentéle esokoládó 140 áru és cukorák.

Valódi málna és citrom szörp. 1/2 kilós
kecskeméti zseri éreszik 1000 üveg
nagy és kicsinyben.

**Vizvezeték és mű-
bádogos munkákat
készít, javításokat
jutányosan eszközöl**

Fey Rezső örökösei

Szent János-u. 22.
Telefon 532.

**Vizvezeték-utcán szép kilátással
egy családnak való ház eladó.**

Felvilágosítást ad:

Dr. Imrik Gusztáv ügyvéd

Sal Ferenc-u. 15. Telefon 416.

FATALPU CIPŐGYÁR

HAAS LIPÓT,

Fatalpu cipők:

25-28, 29-35, 36-39, 40-46.

Borju bőr 13-40, 15-80, 18-10, 22-20.
 Ia Hasított bőr 15-80, 18-70, 20-50, 25-70.
 Lóbox-ésthénbox 17-—, 20-50, 22-80, 27-50

Fatalpu szandálok:

24-25, 26-28, 29-31, 32-35,

4-—, 4-10, 4-40, 4-90,

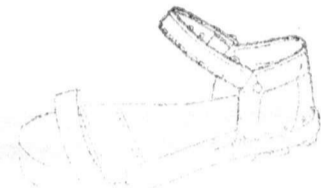
36-37, 38-40, 41-43, 44-46,

5-—, 5-50, 6-—, 6-10.

Lé bujsszj oldalszegzés nélkül **törvényileg védett megerősítéssel.**

Gyárak, bányák, mezőgazdaságok, gyermekmenhelyek, intézetek és egyesületek engedélyben részesülnek.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Telefonszám 4-63.

Hasábos és vágott TÜZIFA

szükségletét a legnagyobb bizalommal csak

JENEI M. CÉGNÉL

szerezheti be

Nagypiac tér, Kugler és Andrényi palota. Telefon 10-13. szám.

Megrendelések pontosan kimérve, hivatali házhoz szállíttatnak.

KÉVEKÖTŐ

géphez manilla helyett parafinált tiszta batron celulose több águ kiváló jó minőségű frankó szétküldés, 100 kg. 700-— korona

PÁTRIA PAPIRGYÁR

papirspárgáinak eladási irodája
Magyarország részére

Budapest, VII. Rákóczi-ut 6. sz.

!! Telefon 83-63 !!

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 614.

A telep telefonja 614.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb árban kaphatók. Telefon rendelésre izzólámpák díjmentesen házhoz szállíttatnak. Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli berendezéseket. Egész éjjel ügyelotes szolgálat.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000 gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kaphatók.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk

Főszerelő telefonja
55.

Főszerelőtelefonja
55.

A nagyszalontai járás főszolgabírójától.

1513-1917.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye nagyszalontai járásba kebeleztet Sarkad nagyközségben megüresedett II-ik segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket jegyzői oklevéllel és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelve folyó évi június hó 29-ig annál is inkább adják be, mivel a később beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

Az állás javadalma 1400 kor. fizetés, lakbér. A megválasztandó segédjegyző az adóügyi jegyző mellé lesz beosztva s annak utasításához képest dolgozik s köteles a végrehajtói teendőket is ellátni. A választást folyó évi június hó 30-án fogom megejteni Sarkad község házában.

Nagyszalonta, 1917 jun. 13.

Csanády
főszolgabíró

Új virágcsarnok

Van szerencsém a mélyen tisztelt előkelő közönség nagybecsű tudomására adni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut Stern-féle házában, szemben a Széchényi szállodával, a mai kor kívánalmainak megfelelő

élő- és művirág kereskedést

nyitottam Naponkint a legszebb élővirágok, valamint teljesen hű utánzatú művirágok, délszaki növények nagy választékban kaphatók.

Lakodalmi és alkalmi csokrok, koszorúk izléses kivitelben, jutányos áron

A t. közönség b. pártfogását kérve vagyok

özv. Fehér Imréné
Rákóczi-ut 10.

TELEFON: 15-89.